

1. Introduksjon

*Velkommen til
kurs for personer med bipolar lidelse!*

Hva er hensikten med kurset?

- Økt kunnskap om lidelsen
- Bedre forståelse av deg selv og din bipolare lidelse
- Større bevissthet om hva som kan gjøre det lettere å leve med lidelsen
- Kunnskap om prinsipper og tiltak for hvordan forebygge og mildne tilbakefall
- Kunnskap om gode tiltak ved tilbakefall
- At den enkelte involverer pårørende og andre viktige personer

Dagens program

- Praktiske opplysninger
- Bli kjent - hvem er dere?
- Hva er bipolar lidelse?
 - Summegruppe: Om å få diagnosen og egen holdning til lidelsen
- Går det an å forebygge tilbakefall?
 - Ulike faser – ulike utfordringer
- Kursets innhold og oppbygning
- Summegruppe: Hvordan lidelsen har påvirket selvbildet m.m.
- Egenaktivitet til neste gang
- Oppsummering

Praktiske opplysninger

- Toaletter
- Pauser
- Meld fravær
- Taushetsplikt
- Kom tidsnok

Presentasjonsrunde

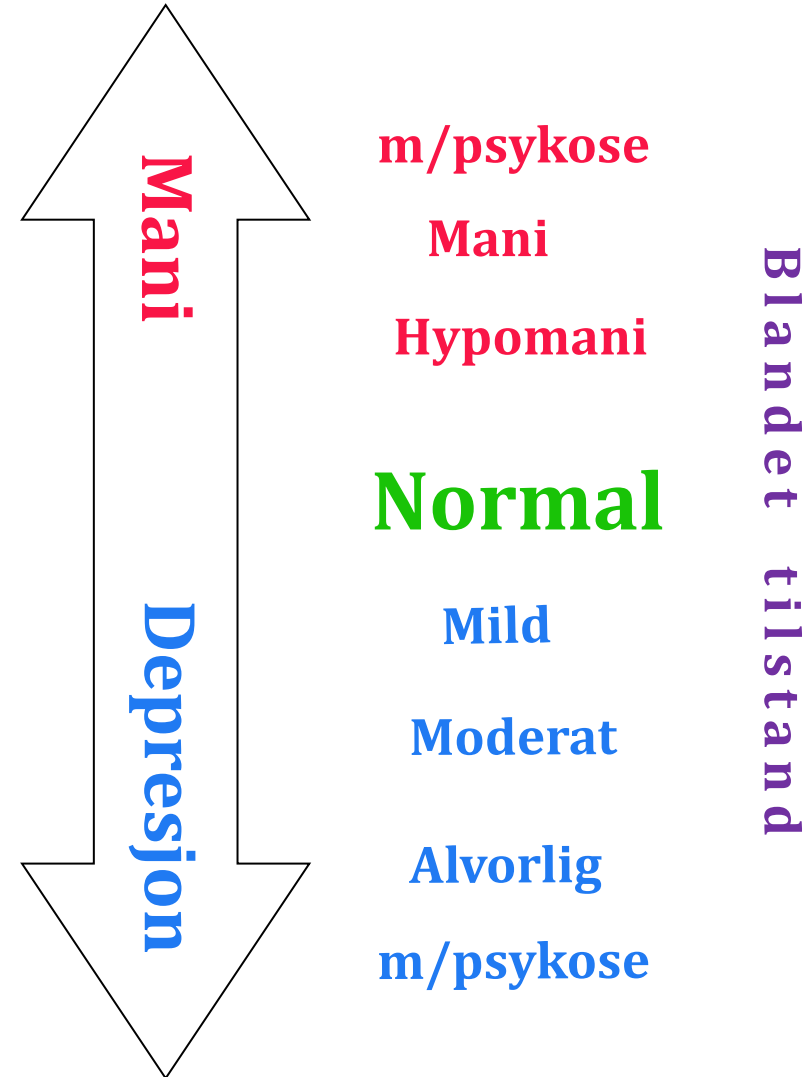
- Navn og alder
 - Interesser og hobbyer
 - Livssituasjon
-
- Type bipolar lidelse
 - Hvor lenge har du hatt diagnosen?
 - Hvor lenge har du vært i behandling?
 - Hva er dine forventninger til kurset?

Hva er bipolar lidelse?

- Omtales som en stemningslidelse eller affektiv lidelse
- Tidligere kalt manisk-depressiv lidelse

”Bi-polar” betyr to poler

Stemningsleiet svinger mellom perioder med normalt stemningsleie og de to polene

Bipolare diagnoser

- Bipolar I lidelse
- Bipolar II lidelse
- Syklotym lidelse
- Annen spesifisert bipolar og relatert lidelse
- Uspesifisert bipolar og relatert lidelse

**Mani
(Bipolar I)**

Blandet tilstand

**Hypomani
(Bipolar II)**

Normal

Mild depresjon

**Alvorlig
depresjon**

**Moderat
depresjon**

Hvorfor diagnostisere?

- Kvalitetssikring – få riktig behandling
- Kan utløse rettigheter
- Fagterminologi forenkler kommunikasjon
- Bidrar til å forklare tidligere atferd

Utbredelse

I løpet av livet utvikler omtrent:

- 1 % bipolar I lidelse
- 2 % bipolar II lidelse
- Ytterligere noen prosent utvikler syklotymi og andre spesifiserte og uspesifiserte varianter

Summegruppe

1. Hvordan var det å få diagnosen?
 - Hva følte du? Ble du lettet, forvirret, sint, lei deg...
 - Var du enig i diagnosen?
2. Hva er din holdning til diagnosen og det å ha lidelsen nå?

Går det an å forebygge tilbakefall?

En av hovedhensiktene med kurset er å dele kunnskap om hvordan forebygge, forkorte og mildne tilbakefall

Det finnes to hovedgrupper av tiltak:

- 1. Medikamentell behandling**
- 2. Psykososiale behandlingsformer**

Hva vet vi om effekten av disse?

Medikamentell behandling

- For mange har medikamenter god tilbakefallsforebyggende effekt
- Er fortsatt den grunnleggende behandlingsformen

Men noen:

- ønsker ikke å bruke medikamenter
- har ikke forebyggende effekt av medisiner
- har kun delvis effekt

Dermed er det behov for andre behandlingsformer

Psykososiale tiltak

- Behandlingsformer som bipolarkurs kan ha svært god tilleggseffekt til medikamenter
- Kreves stor egeninnsats og ofte et godt samarbeid med gode hjelpere som pårørende og helsepersonell

Viktig med tidlig innsats!

Best tilbakefallsforebyggende effekt ved å etablere gode tiltak tidlig i sykdomsforløpet

Ikke vent med tiltak du kan gjøre nå!

Ulike faser – ulike utfordringer

Forebygging

Gjøres i
vedlikeholds-
fasen

1. Vedlikeholdsfasen (≈stabil)

2. Varselfasen (milde symptomer)

3. Sykdomsfasen (depresjon, (hypo)mani, m/u psykose og selvmordsrisiko)

4. Tilfriskningsfasen (symptomer i bedring)

- Å utvikle eller opprettholde en regelmessig, sunn og balansert livsstil som tar hensyn til risikofaktorer for tilbakefall
- Å utforske varselsignaler på tilbakefall og planlegge motsykliske tiltak for å stoppe eller mildne en begynnende sykdomsepisode
- Å planlegge tiltak og inngå avtaler om hjelp ved framtidige sykdomsepisoder. Gode forberedelser mildner episoder og reduserer negative konsekvenser
- Å sikre tilfriskningen og unngå tilbakefall. Løse og bearbeide følelsesmessige, relasjonelle og økonomisk-praktiske konsekvenser

Stemningsdagbok
Forebyggelsesplan

Forebyggelsesplan

Kriseplan

Kursets innhold og oppbygning

1. Introduksjon	}	Generell kunnskap om bipolare lidelser og introduksjon til temaet forebygging
2. Erfaringsformidling. Om forebygging i vedlikeholdsfasen og stemningsdagbok		
3. Hypomani og mani		
4. Depresjon og blandede tilstander		
5. Årsaker og forløp		
6. Søvn og regelmessighet	}	Forebygging i vedlikeholdsfasen
7. Stress og angst		
8. Rusmidler. Stressmestring		
9. Medikamenter		
10. Varselsignaler og tiltak	}	Forebygging i varselfasen
11. Forberedelser til affektive episoder og tilfriskning	}	Forebygging og håndtering av negative konsekvenser i sykdoms- og tilfriskningsfasen
12. Familie og åpenhet	}	
13. Selvhjelp, oppsummering og evaluering	}	Selvhjelp m.m.
14. Oppstart selvhjelpsgruppe		

Summegruppe

Hvordan har lidelsen påvirket...

1. Hvordan du ser på og forstår deg selv?
2. Hvordan du tror andre ser på deg?

Egenaktivitet til neste gang

- Fyll ut skjemaet Brief-IPQ

QR

«Livet med Bipolar lidelse»

QR

- I podcasten gir Nina Emilie Ørbech deg et innblikk i hennes erfaringer med å få diagnosen. Hun formidler også hvordan hun har opplevd de ulike fasene i lidelsen og hvordan hun har taklet de store svingningene i hverdagen.
- Sammen med Nina Emilie, som er erfaringsformidler og sosionom, deltar også psykologspesialist Dag V. Skjelstad og spesialkonsulent Kari Lund fra Vestre Viken.

Oppsummering

- Hvordan har det vært i dag?
- Spørsmål?

Presentasjonen er utformet av Vestre Viken, i samarbeid med erfaringsspesialister og Bipolarforeningen.

Prosjektet er støttet av Rådet for psykisk helse gjennom Stiftelsen DAM

Rådet for psykisk helse

